

1 . VRSTE MOTIVOV, ENEGA OPIŠI Motiv: tisto, kar likovno delo predstavlja, kar umetnik upodobi.(enostaven, preprost ali sestavljen) FIGURA predstavlja likovne upodobitve človeka in ima podvrste motivov: skupinske figure (več figur skupaj), torzo (delna upodobitev), akt (nago telo).PORTRET predstavlja likovno upodobitev, telesno in zlasti duševno karakteristiko točno določene osebnosti (individualne značilnosti). Ločimo: doprsni, polfigurni, celofigurni, skupinski portret, avtoportret (lastna podoba), karikatura.

ŽIVALSKI MOTIVI predstavljajo likovne upodobitve živali (animalizem).

KRAJINA ali pejzaž je motiv, ki predstavlja naravo. Glede na vrsto krajine (urbana ali ruralna), zajeti plan (široki, ozki) ločimo več vrst motiva krajine: marina (morska krajina), veduta (mesto), panorama.TIHOŽITJE je likovni motiv, v katerem so razni predmeti nežive narave. Ločimo: vanitas (simbolika minljivosti), cvetlična tihožitja, tihožitja s sadjem, živalska tihožitja.INTERIER je motiv, ki predstavlja notranjščino prostora, stavbe in se je mnogokrat rabil le za ozadje pri portretu ali tihožitju. Danes je enakovreden ostalim motivom.ŽANR je motiv, ki prikazuje vsakdanje življenje. Žanrske slike so dragoceno pričevanje o človekovem življenju v različnih obdobjih naše zgodovine. Gre za poklice, prizore iz vsakdanjega življenja.EKSTERIER je motiv, ki prikazuje dogajanje v odprtem zunanjem prostoru.FANTAZIJSKI MOTIVI (nadrealni) predstavljajo likovno upodobitev ustvarjalčeve domišljije. Mnogokrat so osnova za likovno delo tudi v osnovni šoli. Spodbujajo otrokovo domišljijo - otrok ne omejujejo, razširjajo jim fantazijski svet.DEKORATIVNI MOTIVI (ornamentalni) dajejo poudarek ploskovitemu načinu slikanja z raznovrstnimi likovnimi ritmi. Spodbujajo otrokov občutek za likovni red, uporabljamo jih redkeje (npr. prtiček, tapeta, poslikava vaze, izdelava ovojnega papirja).ABSTRAKTNI MOTIVI (nefiguralni, nepredmetni) so izraz novejših smeri v likovni umetnosti. Gre za razmerje oblik in barv. Otrokom v prvi triadi so tuji, ker razmišljajo na konkretnem nivoju. Realiziramo jih v obliki likovnih iger (kup odpadlega jesenskega listja), ob izražanju občutij pri poslušanju glasbe **Glede na dogodke v preteklosti** (resnične ali bajeslovne) ločimo naslednje motive: zgodovinski motivi, religiozni motivi, mitološki motivi (alegorični motiv, npr. rojstvo Venere, konec sveta).

2. ZNAČILNOSTI GRAFIKE(pojmi odtis, matrica, grafični list), tehnike, ki so primerne za prvo triado (pečatni tisk, odtisi delov telesa...) - možno je, da bo dal kako drugo likovno področje npr. slikanje, risanje GRAFIKA je povezana s tehničnim postopkom

pripravljanja plošče - matrice in s tiskanjem". Čeprav na grafikah najdemo tako barvne ploskve, kot tudi linije, je bistvo grafike tisk oziroma odtiskovanje.**odtis:** kar nastane pri tiskanju,**Matrica:** plošča, ki nam poleg grafičnega lista služi, kot osnova za tiskanje. **Grafični list:** umetniška grafika odtisnjena na papir, lahko je original.

3. ČUSTVENO RAZMERJE, POLIPERSPEKTIVA

Čustveno sorazmerje - podrobnosti in velikostne odnose podrejajo čustvenemu razmerju. Polnjenje ploskev z rastro, teksturami.Izdelki so shematični, brez nadrobnih vsebin, črte v risbah so toge, vendar neposredne, neprekinjene, žive. Značilna je pogosta transparentnost in gibanje. Barve uporabljajo simbolično in kontrastno. Predstava o predmetih in stvareh, ki jih narišejo je dokončna, med risanjem svoje prvotne

predstave ne spreminjajo in ne popravljajo. Rišejo, slikajo, modelirajo direktno, brez uporabe likovne teorije in razlage – učimo jih mimogrede. Učitelj mora ustvariti primerno delovno vzdušje, razgibati čustva, povečati predstave o motivih, dati tehnična navodila, menjati formate in likovne tehnike in vrednotiti vzpodbudno. **poliperspektiva**– upodobljeni predmeti iz različnih zornih kotov.

4. TRANSPARENTNOST IN PRAVI KOT: Transparentnost – otrok riše hiše z ljudmi v njej. Vidi se skozi steno. Tudi lonček z rožo, ko se v lončku še vidi pecelj posajene rože.

5. MEŠANJE BARV, TEHNIKE IN MOTIVI Tempera barve, slikanje z barvnim tušem, Jesen-letni časi, vremenski pojavi **6. TIPI GLEDE NA AFINITETO DO LIKOVNO IZRAZNIH SREDSTEV:** Koloristični ali grafični, konstruktivni ali impulzivni, prostorski ali dekorativni - s slike prepoznaj, za kateri tip gre Koloristični ali grafični, konstruktivni ali impulzivni, prostorski ali dekorativni

7. ELEMENTI MOTIVACIJE, razlika med notranjo in zunanjo motivacijo - ali kakšno drugo podvprašanje, ki se navezuje na motivacijo Elementi: vse, kar daje spodbude za likovno izražanje, vse, kar likovno izražanje usmerja in mu določa intenzivnost in trajanje, *Zburjenje, napetost in zanimanje za aktivnost, Notranja in zunanja motivacija, Storilnostna motivacija, motivacija kot zavest o cilju likovnega izražanja, Motivacija kot nivo aspiracije, Radovednost, interes kot motivacija, Likovni motiv kot motivacija, Materiali, orodja in tehnika kot motivacija*

Notranja motivacija: otrok bi o določenem področju rad zvedel več, čuti potrebo po likovnem raziskovanju in izražanju, vir podkrepitve je v otroku samem, ne zanima ga ocena, ampak dejavnost, vključi se v krožek in druge dejavnosti, ki ga zanimajo. Notranjo motivacijo podpira ustrezno vrednotenje in besedno ocenjevanje **Zunanja motivacija:** na razredni je manj zunanje motiviranih kot na predmetni stopnji. Učenci delajo za pohvalo, oceno, nagrado. Trudijo se zato, da bi bilo njihovo likovno delo predstavljeno na razstavi, so aktivni za oceno. Zunanje motiviranim učencem bolj ustreza številčna ocena, za kakovostno usmerjanje zunanje motivacije so primerne razne oblike skupinskega dela, kjer ima nagrada popolnoma drugačno vlogo (tovarištvo, medsebojno sodelovanje – vsi učenci so nagrajeni)

8. MEDIJI - katere uporabljamo pri likovni vzgoji

Produktivni (materiali za likovno oblikovanje – risalni blok, tempera barve, voščenske,...) receptivni (reprodukcije likovnih del – s področja risanja, slikanja, grafike, kiparstva in arhitekture □ tiskane reprodukcije, eiskop, grafoskop, diapozitivi, video, zgoščenske, internet)

9. NAŠTEJ VSAJ 4 NAČELA LIKOVNE VZGOJE

Načelo ustvarjalnosti, načelo svobodnega likovnega izražanja, načelo interesa in aktivnosti, načelo kakovosti in vzgojne usmerjenosti, načelo individualizacije in prilagojenosti razvojni stopnji, načelo nazornosti, načelo življenske in psihične bližine, načelo postopnosti in sistematičnosti, načelo eksemplarnosti. **Načelo ustvarjalnosti:** predstavlja temeljno in najpomembnejše načelo lik. Vzgoje, izhaja iz ped. Creda?, ki zagovarja razvoj ustvarjalnega, mislečega in raznosmerno razmišljajočega posameznika, obenem pa je ustvarjalnost osnovno gibalno izraznih

dejavnosti, likovnega izražanja in likovne umetnosti. Uporaba načela v procesu vzgoje in izobraževanja ima poseben pomen pri razvijanju likovno oblikovnih in likovno izraznih sposobnosti učencev. **Načelo svobodnega lik. Izražanja** - svobodno likovno izražanje je pogoj za ustvarjalnost. Učenci naj svobodno izbirajo likovne postopke in rešitve, naj imajo svobodno izbiro poti do rešitve likovne naloge. **Načelo interesa in aktivnosti** - dobra likovna vzgoja izhaja iz interesa otrok. Otroci so aktivni in ustvarjajo kakovostna likovna dela, če so notranje motivirani. Zato izbiramo primerne teme in motive, zanimive postopke, jih motiviramo. Učenci naj bodo aktivni v vseh delih LV, in sicer zavestno aktivni, z interesom, ne pa le pasivno reproduktivni, nemotivirani (posledica neprimernih metod in oblik dela, kar se kaže v neustvarjalnem ozračju in neprepričljivih otroških delih) **Načelo kakovosti in vzgojne usmerjenosti** - učence seznanjamo samo s preverjeno kakovostnimi likovnimi deli. Učenci so sposobni vrednotiti in ločevati dobra in slaba, kičasta likovna dela samo, če imajo razvit čut za umetniške kakovosti. Učitelj mora priskrbeti kakovosten material in orodja in spodbujati primeren odnos do materiala in racionalnost pri delu.

10. PLASTI LIKOVNEGA DELA (mislim da je treba dve plasti opisati) IKONOLOŠKA PLAST se odraža v motivu ali temi likovnega dela. Ločimo mnoge različne teme ali motive: krajina, interier, figura, portret, živalski motiv, tihožitje... Tema je pogosto spodbuda za doživljajsko reševanje določenih likovnih nalog. TEHNOLOŠKA PLAST se kaže v izbiri materiala in tehnike. Tehnika je postopek s katerim material spremenimo v ustvarjalno kreacijo. Izbiramo takšen material in tehniko, ki nam bo v največji možni meri omogočila uresničitev likovnih zamisli. Dobro poznavanje likovnih področij in značilnosti posameznih likovnih tehnik! OBLIKOVNA PLAST se kaže v likovnem jeziku oz. v likovni strukturi. Med enostavnejše komponente likovne strukture uvrščamo likovne elemente (črta, oblika, barva, tekstura..). Ob povezavi vsaj dveh elementov se pojavijo likovne strukture (simetrija, repeticija, ritem, prostor..). Ko govorimo o organizaciji likovnih elementov, govorimo o kompoziciji. KOMUNIKACIJSKA PLAST ali likovno sporočilo proučuje teorija komunikacij. Likovno doživetje se ne da strniti v racionalne besede. Možnost subjektivnega doživljanja, kjer vsak opazovalec sam raziskuje in formulira z besedami, ki se ob tem doživljanju porajajo (npr. razberem pozitiven odnos do živali). USTVARJALNA PLAST odseva individualnost in likovno sposobnost ustvarjalca. Umetnik je tisti, ki likovni problem zazna in ga ustvarjalno reši. Gre za ustvarjalne sposobnosti (npr. razgibanost, likovna prepričljivost). TIPOLOŠKA PLAST se kaže v umetnikovi individualnosti. Umetniki imajo lasten rokopis, ki zaznamuje celoten likovni izraz umetniškega dela. Umetnikovo individualnost zaznamuje prevladujoča skupina likovnih sposobnosti, uporaba likovno izraznih sredstev in značajske lastnosti. Učitelj mora pri delu z učenci poznati njihove individualne razlike, posamezne likovne tipe otrok in jih pri individualizaciji pouka upoštevati (npr. veselje do nakazovanja površin, vizualni in senzitivni tip). METODOLOŠKA PLAST se kaže v metodologiji oblikovanja, torej v zavestni izbiri postopkov, ki jih spodbuja želja po določenem izrazu na likovnem delu (npr. gradim od celote k detajlom). STILNO-ZGODOVINSKA PLAST opredeljuje čas nastanka oz. stil

umetniškega dela. Vsako obdobje vpliva na metode oblikovanja, ki jih prepoznamo kot stil (preko 50: renesansa, barok,...). DOMOVINSKA PLAST se kaže v umetniških delih, ki so bolj ali manj zaznamovana s krajem in okoljem v katerem umetnik biva in ustvarja. NACIONALNO-ZGODOVINSKA PLAST se kaže v umetnikovi pripadnosti nekemu narodu in njegovi kulturni tradiciji. SOCIOLOŠKA PLAST se kaže v projekciji družbenega položaja v umetniška dela.

11. SPECIFIČNE METODE DELA (eno opiši)

Metode, ki izhajajo iz specifičnosti estetske komunikacije (Metoda estetske komunikacije-kultiviranja, metoda širjenja in elaboriranja likovne sensibilitnosti) , Metode, ki izhajajo iz kompleksnosti likovnih pojavnosti, funkcij in procesov (metoda kompleksnosti in prepletanja, metoda izmeničnih vplivov) Metode, ki izhajajo iz individualnih, subjektivnih znač. Lik. Fenomenov (metoda osveščanja lastne senzibilitnosti, metoda avonomnih lik. Postopkov), Metode, ki izhajajo iz specifičnosti ustvarjalnih procesov (metoda trasponiranja in alternativ, metoda posrednih stimulansov) Metode, ki izhajajo iz specifičnosti likovnih tehnik (metoda direktnega učenja likovne tehnike, metoda samostojnega dojetanja in usvajanja likovne tehnike s pomočjo izkušnje) metoki spodbujata učence k iskanju variacij v poznanih lik. Teh. in teh. postopkih ter k izvedbi izvirne lik. Teh. skozi las. Likovno ustvarjalno delo spoznavajo učenci posamezne lik. Teh. , ustrezna uporaba metod pa jih vodi k razvijanju izvirnega postopka v izvedbi lik. Teh. in individualnega postopka pri teh. izvedbi lik. Dela. Individualne znač. Posameznih lik. Teh. in pridobljene lastne izkušnje glede uporabe lik. Tehnike primerjajo učenci med seboj in prepoznavajo podobnosti in različnosti med njimi

12. PROBLEMSKA IN CILJNA NARAVNANOST POUKA

Predstavlja fleksibilen, ustvarjalen in dinamičen proces učenja na problemskih situacijah. Problemska situacija, na katerih temelji učenje, izzove pri učencih miselne procese, ki jih pripeljejo do znanja in izvirnih likovnih rešitev.

Problemsko zasnovan pouk spodbuja notranjo motivacijo in zavzetost učencev. Temelji na dvosmerni komunikaciji med učiteljem in učenci. Pouk se izvaja problemsko, ko je izhodišče za likovno ustvarjalno delo likovno-teoretični problem. Učenci spoznavajo likovni problem preko raznovrstnih informacij, ki jim jih posreduje učitelj v besedni obliki in nazorno prikaže. Primerne oblike in metode dela dodatno spodbudijo učence, da raziskujejo, razmišljajo, podoživljajo in se ustvarjalno likovno izražajo. Učitelj učence spodbuja in jih usmerja pri delu, daje premišljena navodila. Vse artikulacijske stopnje učne ure morajo biti zasnovane in izpeljane problemsko, gre za postopno odkrivanje teoretičnih problemov. Problemska naravnost pouka pri učencih sproža proces mišljenja, spoznavanja, doživljanja in likovnega izražanja. Že učenci prvih treh razredov so sposobni spoznavati in usvajati likovne in druge pojme ter ustvarjalno reševati likovne probleme.

SUBJEKTIVNI DEJAVNIKI UČENJA PRI PROBLEMSKEM POUKU

Učenje pri problemskem pouku likovne vzgoje obsega: usvajanje likovnih pojmov, privzganje doživljajskih naravnosti, samostojnost, čustveno razgibanost, doživetost, usvajanje vrednot in nazorov.

Učenje pri likovni vzgoji je zavesten, deloven, smiseln, celovit postopek, v katerem bi naj učenci svajali nova likovna znanja, razvijali ročne spretnosti in si privzgjali navade.

Problemski pouk naj omogoča razvijanje zmožnosti za: ohranitev izkušnje (retencija), prepoznavanje naučenega (rekognicija), uporabo naučenega (reprodukcija).

Kot subjektivne dejavnike problemskega pouka lahko označimo tudi izbiro oblik in metod poučevanja in učenja in učiteljevo poznavanje umskih in likovnih zmožnosti posameznega učenca. Pri problemskem pouku mora učitelj upoštevati učne stile učencev: zaznavni stili (vidni, slušni, kinestetični), spoznavni stili (racionalni, empirični, intuitivni), stili po mišljenju (konvergentni, divergentni, sintetični, analitični), stili po delovanju (aktivistični, pragmatični, analitični, teoretični). Na uspešnost učenca poleg umskih zmožnosti vplivajo tudi: raven obvladovanja likovnega jezika, zmožnost motivacije, likovna nadarjenost, prizadevnost, zainteresiranost za likovno izražanje in besedno opisovanje likovnih pojmov, osebnost oz. značaj, starostna stopnja in spol. Učitelj na nekatere dejavnike ne more vplivati, vendar mora s svojim delom omogočiti vsakemu učencu, da se lahko izkaže na način, ki mu najbolj ustreza in mu dopusti individualni likovni izraz v okviru njegovih zmožnosti. **OBJEKTIVNI DEJAVNIKI UČENJA PRI PROBLEMSKEM POUKU** Pri problemskem pouku načrtuje učitelj svoje delo (cilje) in delo (cilje) učencev ter cilje programa (likovne naloge).

Pri načrtovanju problemskega pouka likovne vzgoje upošteva učitelj naslednje pogoje: primernost učilnice, število učencev v razredu, določene vloge učencev, učitelja in likovnega programa, profil učitelja, materialne razmere, koncept likovne vzgoje v celostno razvijanje učenca (vsa tri področja), priprava in uporaba primernih medijev, uporaba različnih oblik in metod dela. **CILJNA NARAVNOST**

Ko učitelj izbere in oblikuje likovno nalogo, mora optimalno izbrati, oblikovati in načrtovati cilje. Za konkretnejše učinke pouka načrtuje cilje oz. namere, za bolj daljnosežne učinke pa smotre oz. vrednote. Za dosego postavljenega cilja pri LV so likovne naloge tiste, ki določajo učencem kaj morajo delati, da jih bodo dosegli. Učitelj načrtuje pouk tako, da bodo učenci likovne pojme razumeli, jih doživeli in uporabili v svojem likovnem izrazu.

Pri načrtovanju realizacije ciljev predvidi učitelj različne poti, ki bodo privedle do skladnega razvoja vseh treh vidikov učenčeve osebnosti (kognitivnega, afektivnega, psihomotoričnega). Učitelj mora dobro poznati temeljna področja učenčeve osebnosti, ki jih želi razvijati, saj pri oblikovanju izhaja iz učenca. Jasno postavljeni cilji, razvrščeni po pedagoško-psihološkem, spoznavno-teoretskem in praktičnem sistemu, omogočajo pravilno izbiro metod in oblik dela ter medijev za realizacijo izbrane likovne naloge. Čeprav so VI cilji za določeno razvojno stopnjo učencev oz. razred oblikovani enotno, mora učitelj pri realizaciji upoštevati individualne posebnosti učencev. Načrtovano in preiščeno oblikovanje VI

ciljev omogoča izbiro primerne vsebine, oblik in metod dela ter virov znanja.

Oblikovanje in načrtovanje ciljev oz. namer je pomembna naloga učitelja. Cilj pomeni namernost, usmerjenost na neko končno namero.

Cilji so namenjeni učencem. Določajo kaj morajo učenci delati, da bodo dosegli postavljeni cilj in napovedujejo, kaj namerava učitelj narediti. Z oblikovanjem ciljev učitelj načrtuje kakšne dosežke oz. kakšne spremembe védenja in vedenja pri učencih pričakuje s svojim poučevanjem in vzgajanjem ter z učenčevim lastnim učenjem in prizadevanjem pri pouku LV. Spreminjanje védenja in vedenja predstavlja načrtno in k ciljem usmerjeno dejavnost.

Pri likovni vzgoji učitelj načrtuje V-I cilje in V-I proces tako, da učenci likovne in druge pojme razumejo, doživijo in jih likovno izrazijo. Učitelj pri postavljanju ciljev predvideva kakšno bo ravnanje učencev in kakšne bodo okoliščine. Predvideva pa tudi primere, ko učenci ciljev ne bodo dosegli. Učitelj napiše in predstavi kriterije/merila, s katerimi spremlja in preveri izdelke učencev in vloženo delo.

Cilji odražajo realizacijo osnovnih nalog pouka likovne vzgoje: socialno-integracijske, vzgojno-socializacijske in izobraževalno-kvalifikacijske. Reševanje teh nalog bo učinkovito, če bo učitelj jasno določil in opredelil izobraževalne cilje.

13. Faze ustvarjalnega procesa, kako se odražajo pri likovnem delu

1. preparacija ali priprava (spoznavanje problema in zbiranje podatkov)
2. inkubacija (problem dobiva obrise, pojavijo se rešitve, podzavestno ukvarjanje s problemom)
3. iluminacija (inspiracija, nenadoma se pojavi ideja o rešitvi)
4. realizacija (začne se ustvarjanje in uporaba idej)
5. verifikacija (analiziranje in ovrednotenje rezultata)
1. faza učenja (spoznavanje

osnovnih zakonitosti, odkrivanje problema)
2. faza igre (preizkušanje, improvizacija, intuicija – problem nosijo v sebi, ga premlevajo, je domač)
3. faza ustvarjanja (pojav idej za realiziranje naloge)
4. faza dela (realizacija, s katero zaključimo ustvarjalni akt)
5. faza vrednotenja (dosežene rezultate analiziramo)

DEJAVNIKI LIKOVNE USTVARJALNOSTI natančno zaznavanje O, občutljivo zaznavanje (senzibilnost) S, vizualni spomin O, ustvarjalno (kreativno) mišljenje S, imaginacija (domišljija) O, emocije S, motorična spretnost O, motorična občutljivost S

DEFINICIJA BARV

Definicije: Pestre barve so žive, čiste, nasičene. Ne vsebujejo bele ali črne
Manj pestre barve:

pestra + pestra barva (čim bolj jih mešamo med sabo, manj pestre postajajo)-barvni odtenki; pestra + nepestr barva – svetlostni odtenki; so puste in žalostne

Nepestre barve: so nevtralne barve, torej črna, bela in siv

LIKOVNE TEHNIKE RISARSKÉ LIKOVNE TEHNIKE □risanje s svinčnikom (mehki svinčniki, izdelovanje črtnih risb s podrobnostmi, polnjenje manjših površin z zanimivo teksturo, različno intenzivne črte, primerne vse vrste papirja) □risanje z ogljem (primerno za črtne, tonske risbe, polnjenje večjih površin, različno intenzivne črte, risbo popravljajo, brišejo, svetlijo, temnijo, rišemo na rahlo hrapav papir, risbo fiksiramo) □risanje s kredo (pušča prašno sled, črne ali rdeče in rjave, rahlo hrapav papir, fiksiramo, asfalt!) □risanje s flomastrom (črtna risba, temni flomastri, gladek list) □risanje s tušem (različna risala: 1.r. – trska, trstika, gosje pero; 2.r. – tanjši čopič, kovinsko pero; 3.r. – peresa; pušča močno črno in pokrivno sled, zaščita delovne površine) □risanje s trsko in tušem (različno intenzivna črta – intenzivnost slabi) □risanje s peresom in tušem (pravilna drža in primeren pritisk na podlago, črtni motivi!) □risanje s čopičem in tušem (tanki čopič, črno beli motivi) □risanje z brisalcem tinte (s črnilom obarvana površina, dobimo negativno risbo) □risanje s kemičnim svinčnikom □lavirana risba (vodotopni flomastri, tuš mešamo z vodo – dva načina: rišemo na moker

papir, tuš se razliva ali delo s paletto - mešanje tuša in vode v paleti) □ črna praskanka (črtne risbe, negativne risbe, dva načina: bel papir + voščenke + tuš z milom ali rumenjaki + temna tempera + koledar papir) □ enobarvna luščanka (risanje na papir z nerazrdčeno tempero - preko nanesejo tuš - sperejo) □ frotaž (na različne površine polagajo tanjši papir in po njem drgnejo z risalom, prikaz površin) SLIKARSKÉ LIKOVNE TEHNIKE □ slikanje z voščenkami in oljnimi pasteli (motivi z veliko barvnimi podrobnostmi, večje površine) □ slikanje s suhimi barvicami (z barvnimi svinčniki) □ slikanje z barvnimi kredami in suhimi pasteli (manj uporabno, asfalt) □ slikanje s tempera barvami (delo s paletto, mešanje barv, pokrivne barve) □ slikanje z vodenimi barvami (lahkotnejše, sveže, spontano v primerjavi s tempero) □ slikanje na mokro podlago (gladek papir namočimo, slikamo z vodenimi b., razlivanje) □ gvaš (slikanje z vodenimi b., dodamo belo tempero, prosojnost in prelivanje barv, prekrivanje) □ slikanje z barvnimi tuši (intenzivne barve, lepo se mešajo, lahko laviramo, primerni za pihanke - kapljice s pomočjo slamice pihajo po papirju) □ slikanje s šablonami (iz papirja, kartona: negativne - luknjo v papirju polnijo z barvo; pozitivne - barvajo okoli izrezanega lika) □ lepljenke z barvnim papirjem (na podlago lepijo kolaž papir, lahko rezanke ali trganke) □ lepljenke z revialnim papirjem (izrezujejo naslikane predmete, jih lepijo na podlago) □ lepljenke z blagom in drugimi materiali (blago z različnimi vzorci) GRAFIČNE LIKOVNE TEHNIKE □ odtiskovanje delov telesa (gosta tempera na dele telesa - odtis) □ tisk s pečalniki (iz poljščin - krompir, repa, pesa, pluta - barvno zanimivi ritmi; različni materiali na lesenih držalih - tekstura, površina) □ kolažni tisk (matrica iz tršega papirja, lepijo karton, materiale, premaz s tiskarsko barvo in odtis) □ tisk s šablonami (menjujemo posamezne dele, več matric, odtisov) □ kolagrafija (na trši papir rišemo z lepilom, posušeno odtisnemo) □ monotipija (samo en odtis, trije načini) □ suha igla (s šilom rišemo v mehko pločevino) □ računalniška grafika (nastanejo odtisi, printi, slikarski programi, multipliciranje, zrcaljenje...) KIPARSKI LIKOVNI MATERIALI □ glina (gnetljiva, odvezemamo, dodajamo, modeliramo iz celote, prostostoječe plastike, reliefi, posode) □ mavci (mavčni odlitek, vrezovanje, odvezemanje z dletom, pilami) □ siporeks (odvezemamo z žaganjem, klesanjem, gladenjem, z lesnim lepilom dodajamo, sestavlja.) □ žica (upogljiva, mehka, živalske figure, prostorski liki, 3D, stojnost) □ les (lesni ostanki, kombiniranje, sestavljanje, lepljenje) □ naravni materiali (plodovi - preluknjamo, nizamo, tvorimo ritmične nize) □ papir (šeleshamer - prelagajo, zgibajo, izrezujejo, lepijo, gradijo 3D forme, stojnost, ena barva) □ valovita lepenka (režejo, zvijajo, sestavljajo, naravna barva, ena barva) □ odpadni materiali (papirna, kartonska embalaža, platenke, konzerve, izdelujejo montažne kipe) PROSTORSKO OBLIKOVANJE: posegajo v prostor, ga oblikujejo, spreminjajo (odpadna embalaža, kartonske škatle, scene, preureditev učilnice). RAČUNALNIK PRI LIKOVNI VZGOJI: □ računalnik kot medij: informacije iz CD-jev (microsoft: art gallery), iz spleta (virtualna galerija) □ računalnik kot sredstvo: programi (slikar, PC Paintbrush, likovnoustvarjalno delo na računalniku)

RANGIRANJA OD 1 DO 5 (Utemeljitev + opisna ocena)

Ocenjevanje je usmerjeno k oblikovanju zapisa z vrednotenjem prepoznanih učenčevih dosežkov, v razmerju do učnih ciljev in do njegovih

prejšnjih dosežkov. Opisno ocenjevanje pomeni popolno individualizacijo, kjer učitelj na osnovi opazovanj in nastalih rezultatov pri vsakem didaktične sklopu, opiše vsakega učenca posebej, ne da bi ga primerjal z drugimi.

Opisna ocena vsebuje tudi otrokovo ime, nastaja sproti, primerja napredek vsakega posameznega učenca z njegovo predhodno stopnjo, z njegovimi zmožnostmi in objektivnimi možnostmi. Je dobra povratna informacija, saj ponudi kvalitetne rešitve, opozori pa na pomanjkljivosti in nudi način kako jih popraviti.

V učnem procesu učitelj spremlja in zapisuje učenčev kognitivni, psihomotorični in afektivni razvoj.

Na KOGNITIVNEM področju učitelj ugotavlja in pisano beleži: usvojitev pojmov, principov, ki temeljijo na besednih in drugih simbolih, posredovanih in približanih s pomočjo analiz, sintez, opazovanj, primerjav in opredelitev; razumevanje pojmov in pravil ter njihovo uporabo pri likovnem izražanju; kritično vrednotenje.

Na PSIHOMOTORIČNEM področju učitelj spremlja in beleži: usvajanje spretnosti pri praktičnem delu učencev, motorično občutljivost in tehnično spretnost; usvajanje znanj na področju likovne tehnike dela.

Na AFEKTIVNEM področju spremlja: prizadevnost, natančnost, vztrajnost, trud, zavzetost, zmogljivost; dražljivost, ekspresivnost, senzitivnost; doživljanje likovnih stvaritev in problemov v okolju. Spremlja tudi učenčevo socializacijsko dozorevanje: samozavest, samostojnost, nesebičnost...

OBRNJENA PERSPEKTIVA - elementi obrnjeno kot jih vidimo - npr. zadnji rob mize širši kot prednji

ZVRAČANJE OBLIK - obračanje lista med delom - skupna talna črta se izgubi. Pojavlja se rentgenska slika, pojavlja se prekrivanje, izrez (otrok ve, da njegova slika zaobjema le del sveta, ki ga odslikava) in pogledi iz različnih smeri na predmet. Upodabljanje človeške figure je razgibano, pojavi se profil, realnejši prikaz figur in predmetov, individualne rešitve pri prikazovanju. Prikaz akcije - narišejo več faz gibanja hkrati.

VEDENJE, VIDENJE, ...VEDENJE - VIDENJE: Otroci rišejo to, kar o predmetu vedo, in ne tega, kar vidijo. Upodabljajo osnovne vizualne značilnosti predmetov/pojavov, ki izhajajo iz vidnega sveta, temeljijo pa na miselnem urejanju vizualnih vtisov (npr. poševna gladina tekočine v poševno stoječi steklenici).**ČUSTVENOST - RACIONALNOST**: Otroci upodabljajo kot večje tisto, kaj se jim zdi pomembnejše, kar imajo raje, česar se bolj veselijo. Z razvojem začena čustveni odnos izpodrivati racionalen, razumski odnos, uporaba realnejših velikostnih odnosov.**NAZORNOST - REALNOST**: Mlajši kot so otroci, bolj težijo k nazornosti, bolj so v njihovih delih prisotne osnovne in kontrastne barve, jasne črte...Odnos med navpičnico in vodoravnico je najnazornejši odnos smeri. Razvoj preprostejših do zapletenih oblik, prvi odnos tvorijo trije osnovni liki: krog, kvadrat in trikotnik. Upodabljanje prostora - od nazornosti k realnosti. Ko začne na likovno izražanje vplivati realnost, lahko učencem zastavimo likovno nalogo ob neposrednem opazovanju.**RAZLIKE - PODOBNOSTI**: Otroci spoznavajo svet na podlagi iskanja razlik, šele nato podrobnosti. Mlajši otroci se izražajo z jasnimi likovnimi odnosi, ki se med seboj čimbolj razlikujejo. Pri slikanju uporabljajo jasne, čiste barve - razlike očitne, starejši otroci pa se navdušujejo nad odtenki iste barve, s sorodnimi

barvami, podobnostmi. **DELNO - CELOSTNO OBVLADOVANJE FORMATA:** Mlajši otroci miselno obvladajo manjši del podlage kot starejši. Ko se premaknejo na drug del velikega lista, prej narisane ne upoštevajo oz. upoštevajo manj kot starejši. !Ob delu na veliki podlagi lažje razvijajo sposobnosti zavedanja in obvladovanja večje površine. **OŽJI - ŠIRŠI MOTIVNI SVET:** Znanje, izkušnje in interesi otrok se širijo, kar se pozna tudi pri motivih, primernih za likovno izražanje. Prvošolci so motivno ožje usmerjeni kot tretješolci. **MOTORIČNE SPRETNOSTI:** Motorika otrok se razvija, v višjih razredih prve triade lahko uvajamo nove likovne tehnike, postopke in načine dela (npr. kovinsko pero, večja količina gline). **VPLIVI ŠABLON IN POSNEMANJA:** Mlajši kot so otroci, manj na njihov likovni izraz vpliva okolje. Samo določen nivo izkušenj pripomore k izvirnosti, preveč neprimernih izkušenj pa izvirnost zavira. S prihodom v šolo se med otroki razširjajo šablonski vplivi, slabi likovni vplivi. Otroci postanejo dovzetni za vplive okolja, za kriterije kaj je lepa risbica. **RAZVOJ SPOSOBNOSTI OTROK V PRVI TRIADI OSNOVNE ŠOLE:** Sposobnost koncentracije in ohranjanja pozornosti se z razvojem povečujeta. Domišljija otrok je v rahlem upadu, prav tako motivacija in emocije. Povečujejo pa se spominske sposobnosti, sposobnost natančnega in usmerjenega opazovanja ter motorične sposobnosti.

IZHODIŠČA PRI NAČRTOVANJU POUKA LV!

LETNO NAČRTOVANJE - podajo se globalni cilji LV, glede na starostno stopnjo oz. razred, globalno se določijo materiali in tehnike (nabava), predvidevajo se možne spremembe v organizaciji prostora, načrtuje se ogled razstav v galeriji, na prostem, ogled filma, obisk umetnika v ateljeju, povabilo umetnika v šolo, načrtuje se priprava razstav, sodelovanje na likovnih natečajih, sodelovanje s starši pri skupnih aktivnostih, delavnicah... **NAČRTOVANJE PO OBDOBJIH** zajema ponavadi en letni čas, gre za povezovanje LV z dogajanjem v naravi, z družbenimi dogodki, prazniki, praznovanji... Ob povezovanju z zunanjimi dogodki se določijo cilji za posamezno obdobje, določi se več dejavnosti. Cilji za naslednje obdobje se določijo glede na doseženo stanje v prejšnjem obdobju. Pazimo na po obdobjih primerno razdeljene naloge: po področjih, po likovnih nalogah, glede na spoznavanje novih tehnik, glede na načine dela. Določi se širši obseg likovnih problemov, ki se realizirajo glede na dinamiko skupine. S tem ima učitelj več možnosti izbire, prilagajanja.

PROJEKTNO NAČRTOVANJE lahko zajema različna časovna obdobja. Jasno moramo določiti: globalne cilje, razvojne cilje, potek projekta, udeležence, materialne in tehnične zahteve, časovni obseg, predvidene rezultate. Izdelati je potrebno podroben načrt, ki obsega vse to. Projekt je treba spremljati in ga na koncu ovrednotiti z različnih stališč. **TEDENSKO NAČRTOVANJE** se ponavadi dotika določene teme, ki jo obdelamo v kratkem časovnem obdobju - tednu, desetih dneh. Načrtuje se par aktivnosti, kjer se otroci s podobnim likovnim problemom, nalogo, motivom tehnik srečajo na različne načine. Omogoča strnjeno obdelavo problematike, ki jo otroci dojamejo kot celoto, pri kateri se dejavnosti prepletajo. Primer: krasitev ob novem letu, teden izdelave mask, teden mešanja barv, teden odtiskovanja... **DNEVNO NAČRTOVANJE** - dnevna priprava je sestavni del vsake ure v razredu. Učitelj se na uro pripravi vsebinsko, pedagoško, materialno in psihofizično. Ima izhodišča, vezana na

likovno nalogo – motiv, tehnika ali problem. Učna ura je artikulirana na uvodni del (uvod, pogovor o likovni nalogi, napoved smotra, napotki za delo), osrednji del (praktično delo učencev), zaključni del (vrednotenje).

TRIJE BARVNI KONTRASTI, BARVA K BARVI - opiši kontrast!

Kontrasti: govorimo takrat, kadar med dvema barvnima učinkoma, ki ju primerjamo med seboj, lahko opazimo razliko. Poznamo jih 7: Kontrast barve k barvi: najpogostejši, sestavljajo ga najmanj tri barve, ki so med seboj jasno razmejene, vedno učinkuje

barvito, glasno, močno (ru, mo, rd, izrazite, nemešane). Svetlo-temni kontrast: črna in bela sta najmočnejši izrazni sredstvi za temno in svetlo. Črni zamet-najbolj črna, barit-najbolj bela. Tehnike: lesorez, bakrorez, jedkanice-načini upodabljanja s tem kontrastom. Hladno-topli: pomemben pri barvanju prostorov (modra umirjena, rdeče-oranžna živa). Saturnova rdeča-najtoplejša, modrozeleno-najhladnejša. Komplementarni: dve pigmentni barvi, ki dasta nevtralnno sivočrno barvo imenujemo komplementarni barvi. Simultani: pojav, ko človeško oko ob dani barvi sočasno teži tudi po komplementarni barvi: če jo ni, jo ustvari sam. Simultani učinek se ne pojavi med sivo in črno barvo. Kontrast kvalitete: predstavlja nasprotje med nasičenimi in zadržanimi, topimi barvami. Spektralne barve, ki nastanejo pri razklonu bele svetlobe so najbolj nasičene in čiste. Čisto barvo zastremo tako, da ji primešamo ustrezno količino komplementarne barve. ***Barvna kvaliteta:** stopnja čistosti oz. stopnja nasičenosti barv. Kontrast količin: se nanaša na razmerje velikosti dveh ali več barvnih površin. Je nasprotje »več ali manj« ali »veliko in majhno«.

ARHITEKTURA: lik. dejavnost, katere osnovna naloga je oblikovanje prostora z gradbenimi (konstrukcijskimi) sredstvi. **Tesno odvisna:** od funkcije (praktičnega pomena) načrtovanega dela in od možnosti za njegovo izvedbo (tehnika, material, okolje). **OSNOVNE NALOGE:** *kulturne zgradbe (svetišče, cerkev) *zgradbe za javno ali *zasebno uporabo (grad, graščina, palača, hiša). + tudi: *zgradbe vojaškega (utrdb) ali *prometnega pomena *zgradbe za proizvodnjo (tovarne) in trgovino.

DVA OSNOVNA VIDIKA: notranjščino (votli prostor) in

zunanjščino (lupino), ki ta prostor zajema in omejuje. **GRADBENA**

SNOV (material): kamen, opeka, les, beton, steklo. Material ima tudi likovne lastnosti (oblike gradbenih elementov, njihova površina in barva). **ARHIT.**

MODERNIH MATERIALOV: inženirska A: izhaja tako iz novih gradbeniških nalog (mostovi, tržne hale) kot iz uporabe v A dotlej neznanih materialov:

***lito železo** (tudi v kombinaciji s steklom), ***železobetone** (pozneje prednapeti betone) ***aluminij** (za pročelne konstrukcije, tudi v kombinaciji s steklom). Ti materiali so povzročili spremembo statičnih razmerij zgradb: nosilna sposobnost je omogočila lahke in čiste

konstrukcije, uveljavila se je skeletna gradnja. **TRADICIONALNA**

CERDVENA ARH. 1) osnovna ploskev pravokotnik (razpotegnjen v dolžino) 2) krog, kvadrat, mnogokotnik ali druga središčna somerna ploskev. Sestavini cerkvene stavbe vzdolžnega tipa 1) prostor za vernike

(ladja) 2) prostor za oltar. Cerkev centralnega tipa ima namesto ladje en sam zaokrožen prostor. Prostor je umirjen statičen. V Ev. Cerkvni arhi. se poleg čistih kipov pojavljajo tudi kombinacije. Pročelje (glavni vhod) nalogi tradicionalne necerkvene arhi. sta mestna palača in grad. Lahko sta

preprosta z notranjim dvoriščem ali je bolj razrasla in razvita sestavljena iz več delov

5 VRST MOTIVOV. (RUINIZEM, VANITAS, KRAJINA, ???, ???)

ruinizem — slikanje razvalin, posebna vrsta krajine.

krajina ali pejzaž je motiv, ki predstavlja naravo. Glede na vrsto krajine (urbana ali ruralna), zajeti plan (široki, ozki) ločimo več vrst motiva krajine: marina (morska krajina), veduta (mesto), panorama.

Otrok v svojem likovnem izražanju prehodi različne faze prikazovanja prostora. Kaj razumemo pod terminom obrnjena perspektiva in kaj pod zvrčanje?

OBRNJENA PERSPEKTIVA - elementi obrnjeno kot jih vidimo - npr. zadnji rob mize širši kot prednji

Zvrčanje OBLIK - obračanje lista med delom - skupna talna črta se izgubi